

Codificar la llengua, modernitzar el país

Vicent Pitarch

El 21 de desembre de 1932 el conjunt del valencianisme, polític i cultural, va confluïr en una formidable iniciativa de concòrdia, que clausurava una època dominada pel caos ortogràfic i els capricis personalistes a l'hora de fer servir la llengua nacional, tot acceptant les bases de la normativització que propugnava l'Institut d'Estudis Catalans.

Ben mirat, el fet que al País Valencià l'acceptació generalitzada de la normativa fabriana es retardés fins el 1932 tampoc no constituïa cap originalitat, tret del fet d'haver estat un acord col·legiat, ratificat per un total de 75 signatures, 14 de les quals corresponen a entitats, i les altres 61 a individus.

Val a dir que el procés per arribar a aquell acte de concòrdia no fou precisament un camí planer. És cert que així que foren sancionades les Normes ortogràfiques (1913) de l'Institut d'Estudis Catalans, s'hi adheriren amb entusiasme alguns elements del valencianisme emergent de conviccions nacionals generoses, que se sentia seduït per l'autoritat, moral i acadèmica, de l'Institut d'Estudis Catalans.

Ara, tampoc no podem ignorar que persistien els vells tics segons els quals l'escriptura en català havia de tenir un component anàrquic, i s'emparava en el pseudo-populisme que s'expressava en l'eslògan mal digerit del "valencià que ara es parla". Aquest antinormisme crònic es retroalimentava d'un altre prejudici, el del secessionisme lingüístic. En tot cas, enmig del desconcert ambiental, la necessitat de superar el caos que predominava entre les publicacions valencianes esdevingué una exigència generalitzada. Amb una punta d'eufòria il·lusa, Carles Salvador assegurava, l'any 1929: "A València hom escriu ja com a Barcelona, mostra patent que Pompeu Fabra no ha treballat a soles per al Principat, ans per a tota Catalunya. Els escriptors joves valencians, sabedors de llurs responsabilitats, compleixen llurs deures."

Sens dubte, el diagnòstic de Carles Salvador constituïa una efusió de voluntarisme. Amb tot, l'any 1930, la redacció de la revista *Taula de Lletres Valencianes* llançava la famosa proclama "Als escriptors valencians i a les publicacions valencianes", a través de la qual convocava a superar els "perjuïns que irroga l'anarquia ortogràfica". *Taula*, però, va desaparèixer tot seguit. Ara, la seva crida fou assumida amb responsabilitat per la Societat Castellonenca de Cultura, que fou capaç de coronar-la dignament, sota la convicció que el seu president, Salvador Guinot, expressava en els termes següents: "Creiem que res més pràctic i beneficiós pot ésser que acceptar les Normes de l'Institut."

En efecte, les Normes de Castelló –que foren gestades des de conviccions tals com la catalanitat de la llengua, la qual alhora constitueix el fonament identitari de la societat– no són sinó l'adopció, adaptada tàcticament a la realitat valenciana, de la normativa fabriana. D'una altra banda, també era compartit pel conjunt dels signataris el convenciment que la codificació lingüística és un requisit de modernització social.

En aquest sentit, el gran acord valencià de 1932 va tenir una innegable transcendència històrica. Fou una oportunitat única. En efecte, no sols hauria estat impensable durant el franquisme, sinó que tampoc no ens el podem imaginar produït durant l'etapa inicial del postfranquisme, aquells anys negres en què l'aparició del blaverisme va fer estralls damunt el valencianisme renovat.

Així doncs, a la vista del panorama polític dominant a la societat valenciana d'avui, no costa gaire d'advertir que si el procés de galleguització valenciana (en definitiva, de secessionisme lingüístic) no s'ha consumat ha estat, en bona mesura, gràcies a l'existència de les Normes de Castelló i, de manera específica, gràcies al suport civil amb què compten aquestes normes. Potser resulta sobrer d'indicar que, per contra, a les esferes institucionals el capteniment envers les Normes de Castelló es caracteritza, en ocasions, per una certa fredor, en unes altres per una incomoditat notòria, i fins i tot per una aversió oberta. El cas és que tot sovint els diversos governs autonòmics que han dirigit el País Valencià han fet intents d'embastardir els valors bàsics que identifiquen les Normes de Castelló. Aquests

“Si el procés de ‘galleguització’ valenciana (en definitiva, de secessionisme lingüístic) no s’ha consumat ha estat, en bona mesura, gràcies a l’existència de les Normes de Castelló”

intents perversos s'han manifestat, unes vegades, mitjançant l'actitud de plegar-se al xantatge de la dreta més dura; en unes altres ocasions, hom ha invocat les Normes com a recurs obstruccionista de la normalització social i, encara, són sovint instrumentalitzades amb l'objectiu d'exacerbar el sentimentalisme particularista. Ben mirat, al fons d'unes tals actituds bull un mal dissimulat patriotisme espanyol, que no encaixa amb l'horitzó de catalanitat i de modernitat implícit a les Normes de Castelló.

Ara, a 75 anys de l'acord gloriós favorable a la normalització lingüística, la societat valenciana continua mantenint uns índexs respectables de lleialtat i compromís envers la generació de grata memòria que el 1932 formalitzava, en un acte modest però de transcendència social i històrica, l'acceptació de la codificació lingüística que condueix l'Institut d'Estudis Catalans, una contribució impagable a la modernització del país.

Institut d'Estudis Catalans (Secció Filològica)